

## 7. Elektronický prodej

*Obliba elektronického obchodování v Česku rok od roku roste. Během roku 2018 uskutečnilo elektronický prodej 30 % firem a tyto prodeje tvořily bezmála třetinu veškerých podnikových tržeb v tomto roce. Za posledních 10 let se podíl firem elektronicky prodávajících zdvojnásobil a intenzita elektronických prodejů (% z celkových tržeb firem) je od té doby téměř dvakrát vyšší. Firmy provozující prodej přes webové stránky začínají zvolna pronikat i na tzv. on-line tržiště (e-marketplaces). Prodávát v tomto prostředí se zatím daří především subjektům působícím v cestovním ruchu, zvláště firmám poskytujícím ubytování.*

*Pozn.: otázky v této kapitole se vztahují k roku předcházejícímu šetření, tj. zde konkrétně k roku 2018*

### Hlavní zjištění

- V roce 2018 **prodávalo elektronicky své zboží a/nebo služby 30 % firem. Tržby z elektronických prodejů** na celkových tržbách podniků s 10 a více zaměstnanci se ve stejném roce podílely 32 % – v obou případech se jedná o přibližně dvojnásobné zvýšení oproti situaci před 10 lety. Mezi velikostními kategoriemi subjektů **dominují v elektronickém prodeji velké firmy**. Polovina z nich elektronicky prodává a více než dvě pětiny jejich celkových tržeb (41 %) pochází právě z e-prodejů.
- Podíl podniků prodávajících zboží a/nebo služby **přes webové stránky je dlouhodobě vyšší** než podíl podniků prodávajících zboží a/nebo služby pomocí elektronické výměny dat (EDI). Přes webové stránky prodávala v roce 2018 v Česku necelá čtvrtina subjektů (23 %), pomocí elektronické výměny dat 13 % firem, tedy **zhruba poloviční podíl**.
- Opačná je situace týkající se podílu **tržeb** z těchto e-prodejů. Tržby z prodejů uskutečněných přes webové stránky tvořily 9 % celkových podnikových tržeb v roce 2018, zatímco **tržby získané elektronickou výměnou dat byly 2,5 krát vyšší**, tvořily 23 % celkových podnikových tržeb.
- V žebříčku podniků elektronicky prodávajících byla Česká republika za rok 2017 **na sedmém místě, nad průměrem EU28<sup>1</sup>**. Nad průměrem byla ČR také v elektronických prodeích uskutečněných přes webové stránky (deváté místo za rok 2017). V počtu firem elektronicky prodávajících prostřednictvím elektronické výměny dat byly české firmy za rok 2017 **dokonce na druhé příčce**. V podílu tržeb realizovaných z e-prodejů se české firmy s deseti a více zaměstnanci za rok 2017 umístily, po Irsku a Belgii, **na třetím místě**. Pokud bychom vzali v úvahu jen **tržby získané elektronickou výměnou dat**, byly české podniky za rok 2017 dokonce **na prvním místě evropského žebříčku**.
- K prodeji prostřednictvím elektronické výměny dat přistupují především velké subjekty, v roce 2018 prodávalo zboží či služby 37 % velkých, ale pouze 10 % malých firem. Z odvětvového pohledu je e-prodej elektronickou výměnou dat **dlouhodobě nejvíce rozšířen v automobilovém průmyslu** (41 % v roce 2018). S velkým odstupem následuje chemický, farmaceutický, gumárenský a plastový průmysl (CZ NACE 19-23), a dále pak cestovní agentury a kanceláře, firmy působící v potravinářském průmyslu a velkoobchod (ve všech zmíněných odvětvích využívalo e-prodej přes EDI v roce 2018 více než 22 % subjektů).
- Elektronický prodej prostřednictvím webových stránek či aplikací byl blíže popsán v kapitole č.3 této publikace. Zde tedy uvádíme už jen nejdůležitější zjištění: přes webové stránky či aplikace prodávají nejčastěji **firmy působící v cestovním ruchu** a subjekty poskytující **ubytování** (v obou případech 71 % v roce 2018). Firmy, které prodávají přes své vlastní webové stránky, prodávají přibližně stejně často jak koncovým zákazníkům (tzv. B2C prodej), tak dalším firmám nebo organizacím veřejné správy (tzv. B2B/B2G prodej).
- Prodej přes tzv. **on-line tržiště** není v případě českých podniků zatím příliš praktikován. V roce 2018 tímto způsobem prodávala 4 % podniků s více než 10 zaměstnanci. Prodej přes on-line tržiště realizovaly především subjekty působící **v oblasti ubytování** (20 %) a **cestovní kanceláře** (12 %).
- Mezi firmy, které častěji prodávají koncovým zákazníkům (B2C) než jiným firmám či veřejné správě (B2B, B2G) patří ty, které poskytují **ubytování, stravovací služby**, dále pak firmy působící v **maloobchodě, v telekomunikačních činnostech** a také **cestovní agentury a kanceláře**. Z odvětví zpracovatelského průmyslu je e-prodej koncovým zákazníkům častější než prodej jiným firmám v např. v potravinářském nebo textilním a oděvním průmyslu. Na e-prodej dalším firmám nebo organizacím veřejné správy se častěji než

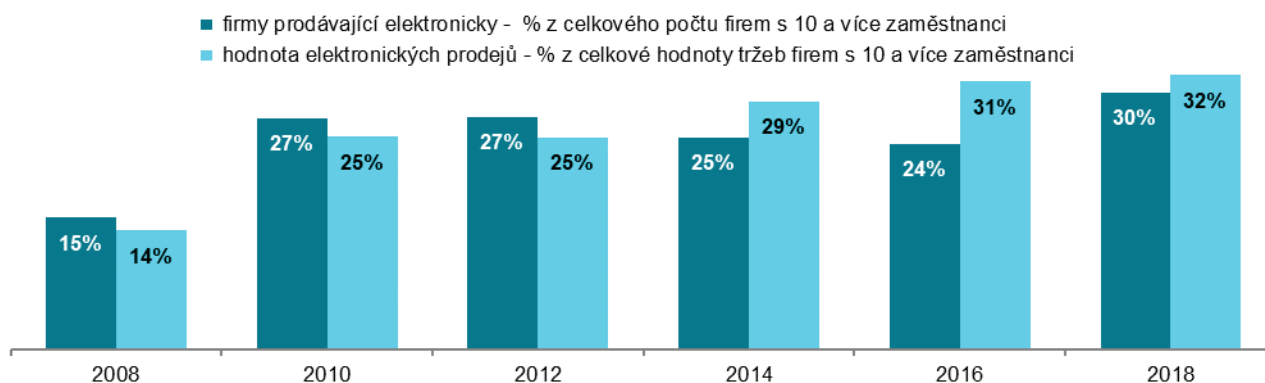
---

<sup>1</sup> Zdrojem dat pro mezinárodní srovnání je databáze Eurostatu, která byla aktualizována v polovině prosince 2018 a v případě elektronického obchodování se data v ní vztahují k roku 2017: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/data/comprehensive-database>

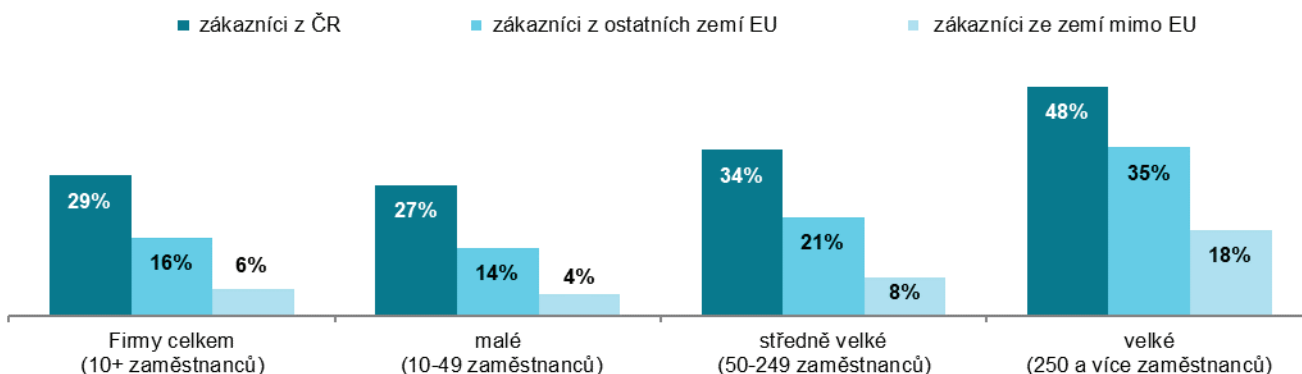
na prodej koncovým zákazníkům zaměřují ze zpracovatelského průmyslu častěji např. elektronický průmysl (**výroba počítačů**) nebo **výroba automobilů**. Ze segmentu služeb pak subjekty vyrábějící a distribuující **energie, velkoobchod a IT firmy**.

- Potvrzují to i **rozdíly v tržbách** z prodeje koncovým zákazníkům (B2C prodeje) resp. jiným firmám či veřejné správě (B2B či B2G prodeje). Nejvyšší tržby z B2B a B2G prodeje byly v roce 2018 ve velkoobchodě nebo v elektronickém průmyslu, nejvyšší tržby z B2C prodeje byly naproti tomu v maloobchodě, u cestovních kancelářích a ve stravování a pohostinství.
- Zhruba tři firmy z deseti v roce 2018 elektronicky prodávaly zákazníkům z ČR. Poloviční množství pak prodávalo zákazníkům z ostatních zemí EU a jen 6 % všech firem v ČR prodávalo v roce 2018 zákazníkům do zemí mimo EU. Pokud elektronické prodeje podle zákazníků vztáhneme jen na firmy prodávající prostřednictvím webových stránek, ukazuje se, že **zákazníkům z ČR prodávaly v roce 2018 prakticky všechny (99 %) firmy** prodávající přes webové stránky své produkty či služby. Více než **polovina (51 %) uskutečnila elektronický prodej do ostatních zemí EU** a 18 % prodalo zákazníkům do zemí mimo EU.
- V posledním šetření byly firmy, které elektronicky prodávaly do ostatních zemí EU, dotázány, zda se při tomto prodeji **setkaly s nějakými problémy**. V roce 2018 se **každý druhý podnik** elektronicky prodávající do ostatních zemí Unie setkal s nějakým problémem. Nejčastěji zmiňovanou překážkou byly vysoké náklady související s dopravou zboží / s dodáním služeb, případně s vrácením zboží v rámci reklamací. Tento problém zmínilo 37 % subjektů prodávajících přes webové stránky své produkty nebo služby zákazníkům z ostatních členských států EU (kromě ČR). Druhým nejčastěji uváděným problémem byla nutnost přizpůsobení výrobků resp. jejich obalů (uvedlo 24 %). Pětina firem (18 %) uváděla při elektronickém prodeji do ostatních zemí EU problémy související s řešením stížností nebo sporů, 14 % nedostatečnou znalost cizích jazyků pro komunikaci se zahraničními zákazníky a desetina firem viděla jako problém omezení ze strany jejich obchodních partnerů, týkající se webového prodeje do ostatních zemí EU.

**Graf 7.1: Elektronický prodej ve firmách s 10 a více zaměstnanci v ČR**



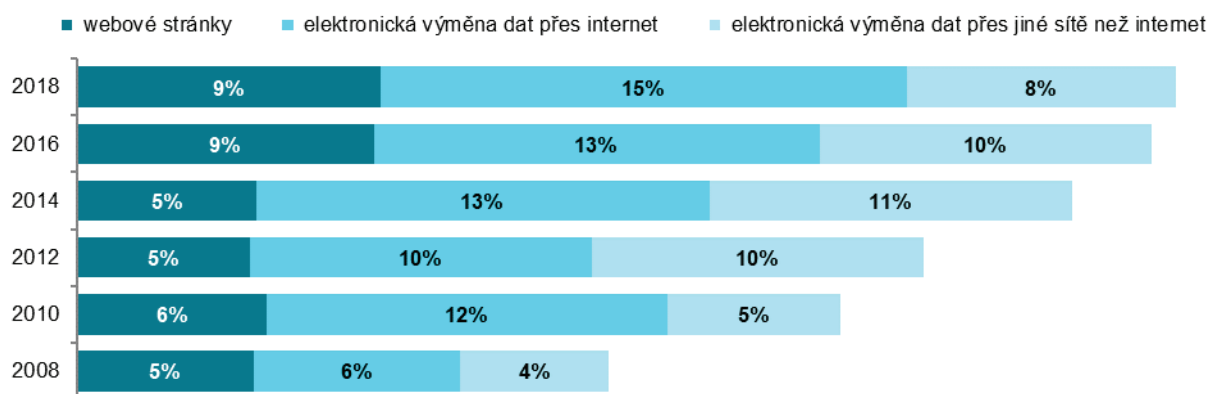
**Graf 7.2: Elektronický prodej ve firmách s 10 a více zaměstnanci v ČR v roce 2018 podle země, kam byly objednávky dodávány**



podíl na celkovém počtu firem s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní skupině

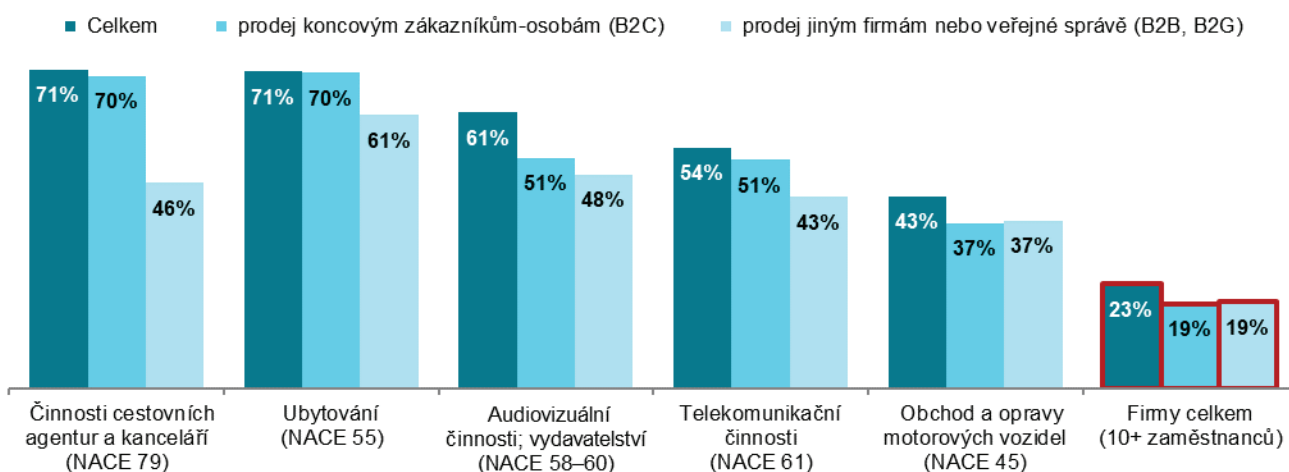
Zdroj: Český statistický úřad, 2019

**Graf 7.3: Tržby z elektronického prodeje v podnikatelském sektoru ČR podle použité počítačové sítě**



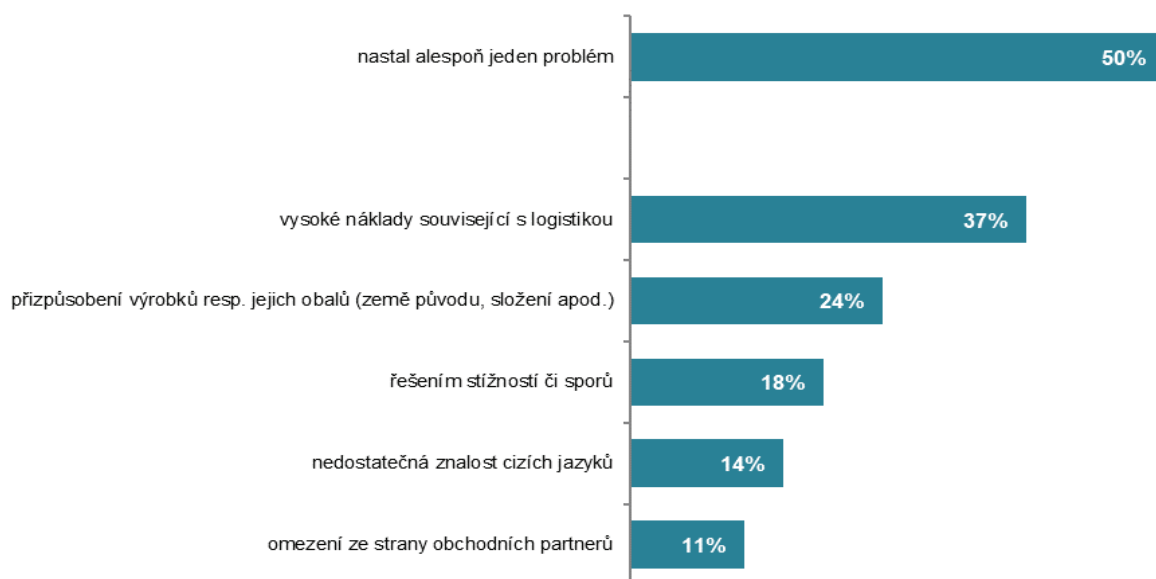
podíl na celkové hodnotě tržeb firem s 10 a více zaměstnanci v daných letech

**Graf 7.4: Elektronický prodej přes webové stránky v roce 2018 – top 5 odvětví**



podíl na celkovém počtu firem s 10 a více zaměstnanci v dané odvětvové skupině

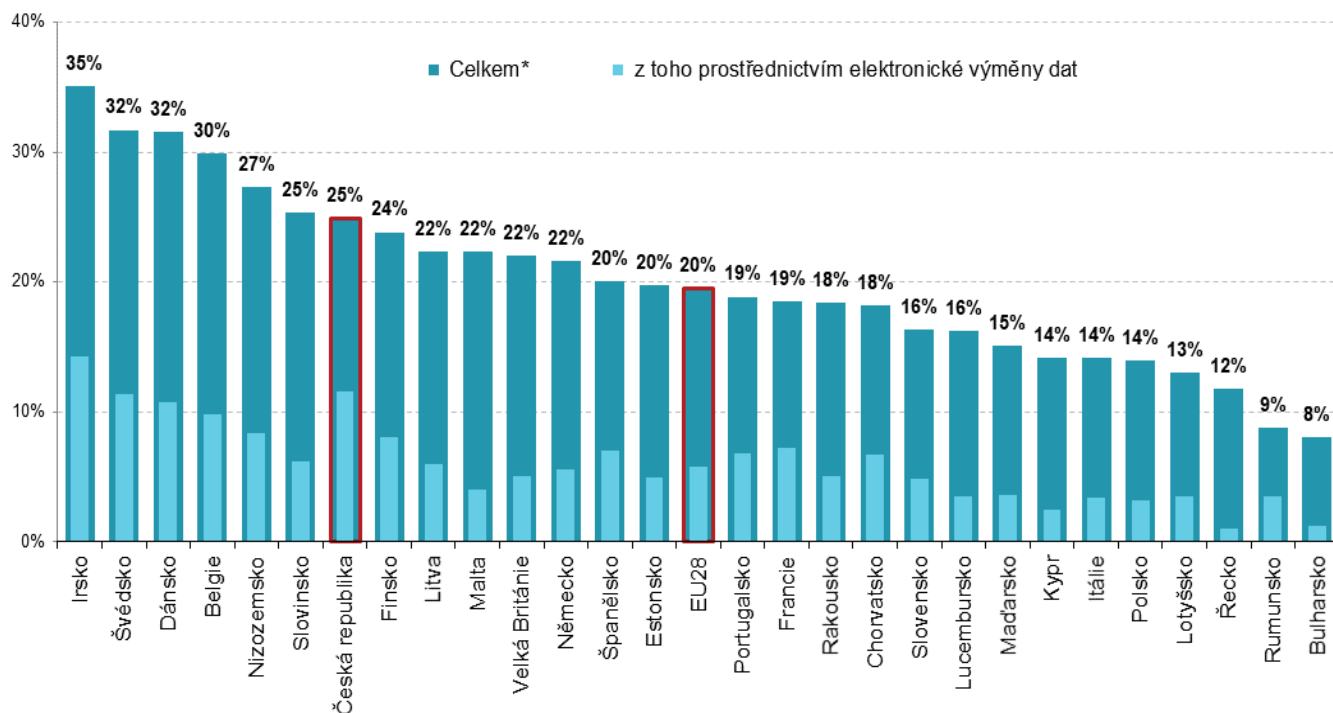
**Graf 7.5: Problémy, které v r. 2018 řešily firmy prodávající přes webové str. zákazníkům ze zemí mimo EU**



podíl na celkovém počtu firem 10+ prodávajících přes webové stránky zákazníkům z ostatních zemí EU

**Tab. 7.1: Firmy s 10 a více zaměstnanci v ČR elektronicky prodávající v roce 2018**

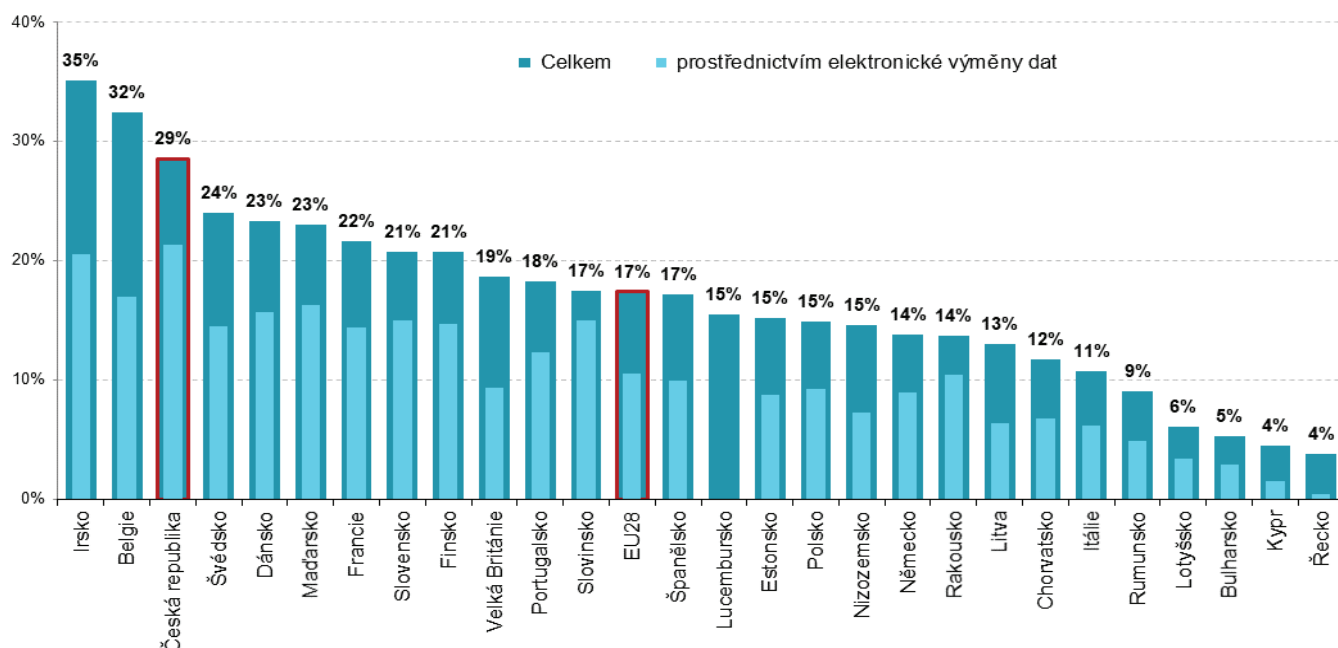
	Celkem		podle způsobu přijetí elektronických objednávek					
			webové stránky		elektronická výměna dat přes internet		elektronická výměna dat přes jiné sítě	
	% všech firem	% hodnoty tržeb	% všech firem	% hodnoty tržeb	% všech firem	% hodnoty tržeb	% všech firem	% hodnoty tržeb
<b>Firmy celkem (10+)</b>	<b>29,8</b>	<b>31,8</b>	<b>23,2</b>	<b>8,8</b>	<b>12,4</b>	<b>15,2</b>	<b>3,4</b>	<b>7,8</b>
<b>Velikost firmy</b>								
10–49 zaměstnanců	27,3	14,6	23,1	9,0	9,6	4,7	1,7	0,8
50–249 zaměstnanců	36,1	25,6	22,7	7,9	20,9	13,6	7,4	4,1
250 a více zaměstnanců	50,6	40,8	28,9	9,1	29,2	19,8	18,8	12,0
<b>Odvětví (ekonomická činnost)</b>								
Zpracovatelský průmysl	30,7	37,9	18,9	5,6	16,6	16,4	5,2	16,0
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	14,9	41,9	8,9	4,7	6,7	34,4	4,1	2,8
Stavebnictví	16,3	4,3	10,5	1,4	7,1	2,7	0,4	0,1
Obchod a opravy motorových vozidel	45,9	29,0	42,8	12,7	14,0	8,4	6,4	7,9
Velkoobchod	48,9	29,9	41,4	14,9	21,4	13,3	4,6	1,6
Maloobchod	34,5	18,9	33,4	14,3	7,5	3,9	1,5	0,7
Doprava a skladování	23,8	33,0	18,0	10,7	10,1	20,7	2,7	1,6
Ubytování	72,1	40,6	70,5	32,2	18,5	7,9	5,1	0,6
Stravování a pohostinství	23,4	7,7	22,3	6,2	5,7	1,1	1,6	0,3
Činnosti cestovních agentur a kanceláří	72,9	45,0	71,0	37,0	22,2	6,6	6,1	1,4
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	66,5	36,3	61,4	29,1	20,2	6,0	4,9	1,1
Telekomunikační činnosti	57,0	26,3	53,6	14,4	18,8	6,8	7,0	5,0
Činnosti v oblasti IT	33,4	23,2	27,0	12,3	11,0	8,2	4,1	2,7
Činnosti v oblasti nemovitostí	13,5	7,9	11,3	4,1	5,4	2,6	0,5	1,2
Profesní, vědecké a technické činnosti	18,3	5,6	15,8	2,9	7,1	1,7	2,3	1,0
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	18,0	26,5	15,1	15,9	7,4	8,2	1,7	2,4

**Graf 7.6: Elektronický prodej firem s 10 a více zaměstnanci v zemích EU v roce 2017**


\* firmy dané země, které v průběhu roku 2018 obdržely alespoň 1 elektronickou objednávku prostřednictvím počítačových sítí  
 podíl na celkovém počtu firem s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2018

**Graf 7.7: Tržby z elektronického prodeje ve firmách s 10 a více zaměstnanci v zemích EU v roce 2017**



podíl na celkové hodnotě tržeb firem s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2018

**Tab. 7.2: Elektronický prodej v podnikatelském sektoru ČR v r. 2018 prostřednictvím webových stránek**

	Firmy uskutečňující přes webové stránky:		Tržby podle typu zákazníka:		Firmy prodávající elektronicky:		Tržby z el.prodeje uskutečněných:	
	prodeje koncovým zákazníkům (B2C)	prodeje jiným firmám (B2B) či veř.správě (B2G)	z prodejů koncovým zákazníkům (B2C)	z prodejů jiným firmám (B2B) či veř.správě (B2G)	přes vlastní webové stránky	přes tzv. on-line tržiště	přes vlastní webové stránky	přes tzv. on-line tržiště
	% firem prodávajících přes webové stránky		% hodnoty tržeb z prodeje přes webové stránky		% firem prodávajících přes webové stránky		% hodnoty tržeb z prodeje přes webové stránky	
<b>Firmy celkem (10+)</b>	<b>81,5</b>	<b>82,9</b>	<b>37,2</b>	<b>62,8</b>	<b>94,9</b>	<b>17,1</b>	<b>90,5</b>	<b>9,5</b>
<b>Velikost firmy</b>								
10–49 zaměstnanců	83,0	81,6	27,3	72,7	95,0	16,1	92,4	7,6
50–249 zaměstnanců	78,3	88,4	29,0	71,0	95,3	19,9	92,5	7,5
250 a více zaměstnanců	69,8	84,8	44,1	55,9	93,1	23,4	89,0	11,0
<b>Odvětví (ekonomická činnost)</b>								
Zpracovatelský průmysl	83,5	82,4	42,5	57,5	96,5	13,0	79,7	20,2
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	61,2	73,4	51,2	48,8	78,4	26,8	96,7	3,3
Stavebnictví	87,3	92,0	51,6	48,4	87,1	32,7	79,2	20,8
Obchod a opravy motorových vozidel	86,1	87,1	29,0	71,0	93,0	16,0	91,8	8,2
Velkoobchod	70,7	85,8	8,3	91,7	98,1	13,8	96,5	3,5
Maloobchod	95,9	76,5	85,6	14,4	99,6	17,7	93,8	6,2
Doprava a skladování	65,0	88,3	33,4	66,6	92,1	15,3	95,8	4,2
Ubytování	99,6	86,2	59,3	40,7	97,1	28,1	77,0	23,0
Stravování a pohostinství	98,5	63,2	68,6	31,4	96,1	7,1	98,5	1,5
Činnosti cestovních agentur a kanceláří	98,1	64,6	79,7	20,3	99,0	17,0	94,0	6,0
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	83,6	77,6	57,5	42,5	98,4	9,7	97,9	2,1
Telekomunikační činnosti	95,0	79,4	30,3	69,7	98,6	8,1	99,3	0,7
Činnosti v oblasti IT	47,4	96,5	17,5	82,5	96,3	15,0	93,6	6,4
Činnosti v oblasti nemovitostí	86,7	80,4	50,9	49,1	95,5	28,5	96,8	3,2
Profesní, vědecké a technické činnosti	66,3	75,7	38,3	61,7	84,2	27,2	92,2	7,8
Ostatní administrativní a podpůrné	89,0	95,5	24,6	75,4	81,7	27,7	82,2	17,8

Zdroj: Český statistický úřad, 2019